

Az új 07233004 Textiltisztító és textilszínező szakképesítésre felkészítő felnőttképzés tartalma és lebonyolítása*)

Kutasi Csaba

A Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület, mint felnőttképző intézmény, több éven át végezte az OKJ-s Kelmefestő, vegytisztító és mosodás, ill. a későbbi Textiltisztító és textilszínező képzést. Az OKJ-t felváltó Szakmajegyzékből (SZJ) ez az iskola-rendszeren kívüli képzés is kimaradt. Az első új, képesítőbizonyítványt nyújtó Textiltisztító és textilszínező képesítésre felkészítő képzés 2021 októberében indult és ez év novemberében fejeződik be.

A változás előzménye, hogy az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) helyett 2020 őszétől bevezették a Szakma Jegyzéket (SZJ), ebben 25 ágazatot felölelve összesen mindössze 174-féle – mint szakmai oktatás során elsajátítható – szakképzettség szerepel. Ezek képezik a szakképzést, amelyek szakképzettséget (szakmunkás bizonyítványt) adnak. Az eddig iskola-rendszeren kívüli képzéseket mind kivették a korábbi OKJ-ból, így a Textiltisztító és textilszínező képzés is a munkaerő-piaci képzéseken belül szakképesítést nyújtó kategóriába került.

Újdonság a tanulási eredmény alapú szemlélet

Ez a szemlélet arra koncentrál, hogy a képzés végére a hallgató mit tud, mire képes, milyen attitűdökkel bír és a tanultakat milyen önállósággal képes végrehajtani (ezzel szemben eddig a képzések többsége jellemzően bemeneti és vizsgakövetelményeket határozott meg, mint

A tanulási eredmény alapú megközelítés

1. ábra

hagyományos folyamatszabályozás alapú gyakorlat). Az új megközelítés tehát a tanulási folyamat kimenetét helyezi előtérbe, a tanulási eredmények összekapcsolódásával és egymásra épülésével (1. ábra).

A Magyar Képesítési Keretrendszer által alkalmazott fogalomkategóriákra épül a tanulási eredmény alapú megközelítés (2. ábra):

- **Tudás:** Az adott szakterületre vonatkozó tények, fogalmak, elméletek ismerete.
- **Képesség:** A tudás gyakorlatba átültetésének, feladatok megoldásának, módszereinek alkalmazását határozza meg.
- **Attitűd:** A szakterülettel kapcsolatos viselkedési és magatartásformák, amelyek a tanulási folyamatra és a munkavégzésre egyaránt étvényesek.
- **Autonómia és felelősség:** A hallgatótól a keretrendszer adott szintjén elvárható önállósági fokkal, felelősségvállalási mértékkel kapcsolatos.

A képzésekkel foglalkozó szakemberek szerint a tanulási eredmények alkalmazása egyre fokozódó elvárás.

1.modul: Textiltermék-ismeret				
2.modul: Tisztítástechnológiai- és gépüzemeltetési ismeretek				
3.modul: Színezéstechnológiai-ismeretek				
képzési célkitűzések	képesség	tudás	attitűd	autonómia és felelősségvállalás
modulonként 6-10 félé	-képes	-alapszinten ismeri	-motivált	-önállóan végzi
-	-felkészült	-részletesen ismeri	-elkötelezett	-felelősséget vállal
-	-stb.	-átfogóan ismeri	-nyitott	-stb.
-	-	-stb.	-stb.	-

A modulonkénti részfeladatoknál a fogalomkategóriák kifejtésére példák

2. ábra

A Textiltisztító és textilszínező képesítés képzési programja

A képzés három modulból épül fel (3. ábra):

- **Textiltermék-ismeret** (szálasanyagok és tulajdonságaik, fonalak, textilalapanyagok – szövetek, kötött kelmék, nemszőtt kelmék – és kikészítések, kellékek, ruházati bőrök, szőrmék, darabszőnyegek; egyszerűbb anyagvizsgálatok (pl. nyersanyag-összetétel azonosítási módok, területisűrűség meghatározás, méretváltozási- és szintartósági vizsgálatok stb)).

• **Tisztítástechnológiai és gépüzemeltetési ismeretek** (szennyeződéscsoportok, vízminőségi tényezők, vegyszerek és segédanyagok ismerete, tisztítóüzemi alapgépek és kiegészítő berendezések ill. ezek kezelése; mosófürdők manuális összeállítása és az automata adagolók kezelése, munkahelyi biztonság és egészségvédelem, textiltermékek minőségmegóvása és -ellenőrzése, ügyfélforgalmi ismeretek).

- **Színezéstechnológiai ismeretek** (nyersanyag-összetétel szerinti színezhetőség és átszínezhetőség, vízminőségi kritériumok, színezékek, vegyszerek és segédanyagok ismerete, színezőüzemi alapgépek, szárítóberendezések és

*) A Textiltisztító Egyesület 2022. május 17-i igazgatósági ülésén elhangzott előadás szerkesztett változata.

• **Textiltermék-ismeret** (alapvető textil anyagvizsgálatokkal)

• **Tisztítástechnológiai- és gépüzemeltetési ismeretek**

• **Színezéstechnológiai-ismeretek**

A képzés moduljai (elmélet és gyakorlat)

3. ábra

kezelésük, szakmai számítások, színezőfürdők összeállítása, munkahelyi biztonság és egészségvédelem, termék minőségmegővése és színhűségellenőrzése, szintartóságvizsgálat és igény szerinti utánkezelés).

A Textiltisztító és textilszínező képzés ideje összesen 320 óra, a modulonkénti óraszám megoszlása és az elméleti- és gyakorlati foglalkozások mértéke a 4. ábrán követhető.

Az *elméleti képzés* (váltakozva kéthetente egy nap) Budapesten a *TMTE székhelyén* folyik, a gyakorlati foglalkozásokra (váltakozva – elmélet utáni héten – kéthetente egy nap) a *Top Clean Hungária Kft. Ametiszt* tisztítószalonjában Budán, ill. a *Sinka és Társa Kft.-ben* Újpesten kerül sor. Kihelyezett gyakorlati képzésként üzemlátogatásokat is szervezünk.

Az egyes modulok befejezése után *szummatív* értékeléssel és *próba projektfeladatok megoldása* alapján értékelik a felnőttképző a hallgatók ismeretelsajátítását. A szakképesítési követelmények megfeleléséig a felnőttképző intézmény igazolásként tanúsítványt állít ki, amely a felnőttképzési adatszolgáltatási rendszerben szerepel. így bocsátható a hallgató az Akkreditált Vizsgaközpont (pl. Budapesti Független Komplex Vizsgaközpont) által szervezett képesítő vizsgára.

A képesítővizsga tevékenységei

A képesítővizsga az alábbi elemekből áll (5. ábra):

1. Írásbeli vizsga: Textiltermék-ismeret, tisztítás- és színezéstechnológia, gépismeret tárgyú összevont feladatsor megoldása.

A vizsgázó textiltermék-ismeret tudásáról számol be, továbbá a tisztítás- és színezéstechnológia, ill. a gép-ismeret tudását bizonyítja a feladatsor megoldásával. A tesztfeladatok a szakmai tudás, az összefüggések ismeretét, a vonatkozó számítási feladatok pontos elvégzését, a tudás alkalmazását mérik, és az önálló döntés meghozatalának képességét is tükrözik.

A tesztfeladatsor 25 kérdésből áll, ezek között alternatív és többszörös feleletválasztás, igaz-hamis állítás eldöntése, feleletválaszok párosítása, ábrafelismerés, valamint rangsoroló feladat szerepel.

Az írásbeli vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül 30 %

2. Projektfeladat, amely két egységből áll: Tisztítási tevékenység végrehajtása és laboratóriumi színbeállítási feladat megoldása (a gyakorlati feladatok végrehajtása után azok szóbeli bemutatása).

A projektfeladatokkal kapcsolatos vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül 70 %.

2.1. Tisztítási tevékenység: Konkrét szennyezett textiltermék foltkezelése, kezelési útmutató szerinti nagyüzemi mosása vagy vegytisztítása, befejező műveletek végrehajtása.

Szóbeli kérdéseket az alábbi témakörökben tehetnek fel a vizsgabizottság tagjai:

- az adott foltkezelési módszer és tisztítástechnológia kiválasztása (indokoással),
- a felhasznált vegyszerek és segédanyagok hatásmechanizmusa,
- a szükséges gépek biztonságos kezelése,
- a felmerülő hiányosságok kiküszöbölési lehetősége.

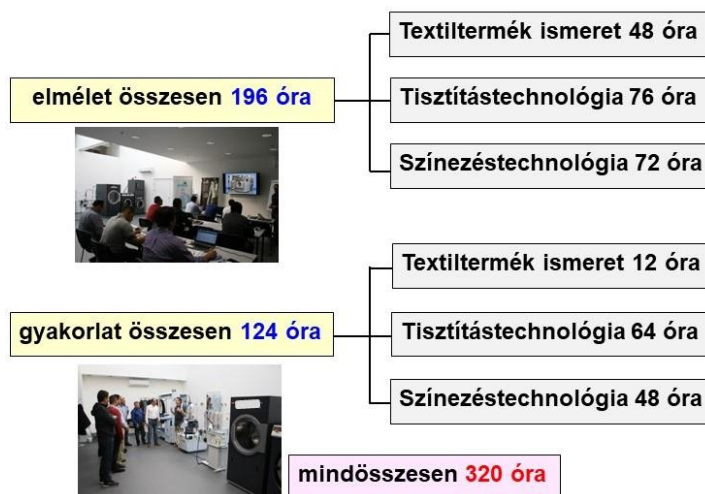
Ez a vizsgarész projektfeladatok egységén belül 60 %-ot képvisel.

2.2. Színezési tevékenység: Pamutkelmén laboratóriumi színbeállítás, reaktív színezéssel megadott színminta alapján.

Szóbeli kérdéseket a vizsgabizottság tagjai az alábbi témakörökben tehetnek fel:

- a biztonságos színezőfürdőkészítés kritériumai,
- a reaktív színezékfürdők eltarthatóságának szempontjai,
- a színezésnél felhasznált vegyszerek hatásmechanizmusa (magyarázat kérhető),
- a szükséges laboratóriumi színezőberendezés biztonságos kezelése,
- felmerülő szintartósági eltérés javításának kémiai technológiai lehetősége.

Ez a vizsgarész projektfeladatok egységén belül 40 %-ot képvisel.

Tananyagegységenkénti elméleti és gyakorlati óraszámok

4. ábra

A képesítő vizsga részei

5. ábra

A képesítő vizsgabizottság összetétele, mérés-értékelés-minősítés

A korábbi vizsgabizottsági összetétel és a funkciók megváltoztak.

- Vizsgafelügyelő:** Nem vesz részt magában a vizsgáztatás folyamatában, a vizsgaeredmény döntési folyamatában; feladata a vizsgafeltételek és vizsgadokumentumok ellenőrzése, a hallgatók tájékoztatása a szabályokról, továbbá vezeti a vizsgát, felügyeli a vizsga folyamatának jogszerűségét, felügyeli a jegyzőt, ellenjegyzzi az értékelési dokumentumokat, jóváhagyja a vizsgajegyző-könyvet.

- Mérést végző tag:** Követelmény, hogy a megbízás időpontjában a szakma ismeretkörében oktasson;

projektfeladat lépései megvalósításának ellenőrzése, eredmények rögzítése.

- Értékelést végző tag:** Nem vehet részt a mérés (vizsgáztatás) folyamatában; a mérést végző tagtól kapott eredmények alapján elvégzi az értékelést, az értékelés eredményét bemutató dokumentumot (vizsgafelügyelő ellenjegyzése után) továbbítja az akkreditált vizsgaközpont vezetőjének.

A képesítő vizsga minősítését az egyes vizsgatevékenységek képzési és kimeneti követelményekben meghatározott értékelési súlyarányának megfelelően kell kiszámítani.

Amennyiben bármelyik vizsgatevékenység eredménye elégtelen, akkor sikertelen a képesítő vizsga. A képesítő vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerzhető összes pontszám legalább 50 %-át elérte. A minősítés során 50–60% elégséges (2), 61–70% közepes (3), 71–80% jó (4), 81–100% jeles (5). A képesítő vizsga eredményét az akkreditált vizsgaközpont a vizsgát követő öt napon belül hirdeti ki. (6. ábra).

A következő 07233004 Textiltisztító és textilszínező szakképesítésre felkészítő felnőttképzés várhatóan 2022 szeptemberében-októberében indul megfelelő számú jelentkező – legalább 10 fő – esetén. A képzéssel kapcsolatban érdeklődni a TMTE elérhetőségein lehet: titkarsag@tmte.hu, telefon: +36 1 201 8782, ill. +36 30 658 7058. A képzés később pontosított díja kiegyenlítésénél részletfizetési lehetőség a vállalkozások számára 2 részletben, magánszemélyek részére 10 havi részlet igény szerint biztosított. A képzés finanszírozásához magánszemélyek képzési hitelt vehetnek igénybe a Diákhitel Központtól (<https://diakhitel.hu/kepzesi-hitel1-erdeklodes>; <https://diakhitel.hu/kepzesi-hitel2-erdeklodes>).

3254202 Textiltisztító és textilszínező	07233004 Textiltisztító és textilszínező
Országos Képzési Jegyzék (OKJ) 2020-ig szakképzettség	munkaerő-piaci képzés 2021-től szakképesítés
szakmai vizsga	szakképesítő vizsga
bemeneti- és vizsgakövetelmény	tanulási eredmény alapú képzés
szakma és vizsgakövetelmény (SzVK)	programkövetelmény (PK)
7 modul (4 szakmai, munkavédelmi, szakmai idegennyelv, vállalkozás ismeret)	3 modul [3 szakmai (textiltermék ismeret, tisztítástechnológia, színezéstechnológia)]
modulzáró vizsgák (írásbeli vagy gyakorlati)	modulonkénti záróvizsgák (1 írásbeli, 2 projektfeladatra felkészítő gyakorlati)
választható vizsgaszervező	akkreditált vizsgaközpont
vizsgára jelentkezés a képzőintézmény közvetítésével	hallgató jelentkezése a vizsgára a képzőintézmény tanúsítványával
államilag elismert szakképzettség szakmunkás bizonyítvány (Europass)	államilag elismert szakképesítés képesítő bizonyítvány (Europass lehet)

A régi és új Textiltisztító és textilszínező felnőttképzés összefoglalása

6. ábra